

Spoločná bezpečnostná a obranná politika EÚ- Nová bezpečnostná stratégia EÚ (1.panel)

Dňa 5.10.2015 sa uskutočnil 9. ročník Slovenského bezpečnostného fóra, ktorého súčasťou boli netradične nielen tri panely, ale taktiež okrúhle stoly pre pozvaných účastníkov. Prvý panel nesie názov *Spoločná bezpečnostná a obranná politika EÚ - Nová bezpečnostná stratégia EÚ*. Jeho moderátorom bol *Marián Majer*, bezpečnostný analytik CEPI. Okrem neho sa panelu zúčastnili rečníci z akademickej, vládnej, ale i mimovládnej sféry, ktorí sa počas 90 minút snažili nájsť odpovede na otázky, aká by mala byť nová bezpečnostná stratégia EÚ, na čo by mala reagovať, čo by nemala opomenúť a ako sa zmenilo bezpečnostné prostredie od prijatie súčasnej bezpečnostnej stratégie.

Na úvod moderátor predostrel aktuálnu situáciu, kedy aktuálna Európska bezpečnostná stratégia (EBS) je viac ako 10 rokov stará a predpokladá sa, že do polovice roku 2016 vznikne nová. Nasledovali otváracie príhovory rečníkov, pričom v prvom z nich vystúpil *Vladimír Bilčík*, analytik SFPA, ktorý zdôraznil, že v čase prijímania aktuálnej EBS bola Európa prosperujúci a bezpečný kúsok sveta bez pocitu ohrozenia. Tento pocit však v súčasnosti existuje a podľa neho je nevyhnutné, aby diskusia o novej EBS prebiehala paralelne v Bruseli a v členských štátoch. Z hľadiska nástrojov EÚ zdôraznil najmä jej civilný rozmer, v ktorom EÚ dosiahla väčšie úspechy ako v oblasti budovania bezpečnostných a obranných kapacít. Prvý rečník taktiež zdôraznil potrebu zamerania sa na problematiku terorizmu a migrácie. Vzhľadom na turbulentný vývoj v susedstve EÚ, ktoré už viac nie je predvídateľné, vyjadril presvedčenie o potrebe revízie európskej politiky susedstva. EÚ disponuje dôležitými nástrojmi, prostredníctvom ktorých dokáže naplňať svoje ciele. Sú nimi najmä obchodná a rozvojová politika, ale i obrovská diplomatická sila, ktorá sa prejavila vo vyjednávaní s Iránom. Na záver svojho príhovoru *Vladimír Bilčík* nezabudol zdôrazniť výskyt nových hrozieb, ktoré v aktuálnej EBS nefigurujú.

V úvodnom slove pokračoval *Daniel Dom* z Ministerstva zahraničných vecí a európskych záležitostí. Na úvod skonštatoval, že netreba zabúdať na dedičstvo studenej vojny a že v súčasnosti sa oblúk nestability posúva čoraz bližšie k hraniciam EÚ. Aliancia sa podľa neho preto vracia k teritoriálnej obrane a čoraz viac sa stiera rozdiel medzi vnútornou a vonkajšou bezpečnosťou. Rovnako ako prvý rečník, i on zdôraznil značnú zmenu bezpečnostnej situácie vo svete a kategorizoval krajiny, s ktorými EÚ musí pri výkone svojej zahraničnej politiky počítať. Sú nimi USA ako garant bezpečnosti, Turecko ako nový politický partner, Sýria ako centrum destabilizácie regiónu a Rusko ovplyvňujúce bezpečnosť v celej Európe. Podľa neho riešenie súčasnej bezpečnostnej krízy bez zámorského spojenca nie je možné.

Následne *Jozef Bátora* z Filozofickej fakulty Univerzity Komenského v Bratislave definoval nové hrozby, ktorými sú hybridná vojna, kybernetické útoky a subverzie v spoločnosti. Zároveň poukázal na skutočnosť, že v súčasnosti je susedstvo EÚ diferencovanejšie a neexistuje voči nemu koherentná politika. Podľa neho je však nevyhnutné prijať väčšiu mieru zodpovednosti za naše vlastné susedstvo a prestať sa spoliehať na USA. EÚ by tak mala spraviť aj prostredníctvom rôznych zoskupení, akými sú napr. Weimarský trojuholník, ktorý sa osvedčil pri riešení ukrajinskej krízy, Normandský formát, ale i V4. Práve nová EBS by mala pri riešení konfliktov umožňovať tento typ flexibility. Na záver posledný rečník vyzdvihol potrebu pokračovať v procese rozširovania, ako v jednom zo základných nástrojov, ktorým EÚ disponuje pri presadzovaní svojho vplyvu. Rovnako kľúčové je podľa neho rozširovanie aj pre Slovenskú republiku, a to konkrétne na západný Balkán a Ukrajinu.

V nasledujúcej diskusii sa rečníci venovali potrebe prelomenia inštitucionálnej bariéry medzi EÚ - NATO a potrebe odstránenia duplicit kapacít týchto dvoch integračných zoskupení. Taktiež sa ďalej zaoberali otázkou rozširovania EÚ, ktoré podľa rečníkov do 5 rokov určite neprebehne, ale i krokom, ktoré Rusko podniklo na Ukrajine. Podľa Bilčíka si Rusko svojim konaním zarobilo na ďalšie Poľsko a je potrebné tlačiť na dlhodobú a zmysluplnú pozíciu voči Ukrajine, ktorá má obrovský potenciál. Rečníci taktiež reflektovali postavenie ESVČ, ktorá predstavuje priamu výzvu voči suverenite členských štátov EÚ. Na záver zdôraznili potrebu strategickejšieho myslenia Slovenska v rámci EÚ.

Na záver možno skonštatovať, že všetci rečníci prvého panelu sa v spoločnej diskusii zhodli na potrebe prijatia novej EBS, ktorá je viac ako 10 rokov stará, a ktorá už v súčasnosti neodráža realitu medzinárodných vzťahov a nového bezpečnostného prostredia. Nová EBS by preto podľa nich mala reflektovať výskyt súčasných bezpečnostných hrozieb, ktorých vymedzenie je v EBS už neaktuálne. Rovnako zaujali konsenzus vo vzťahu ku konaniu Ruska, ale i v potrebe rozširovania EÚ a jej aktívnejšieho vystupovania na medzinárodno-politickej scéne.